

הפעלת בתי דין אלטרנטיביים לגיור על ידי רבני ערים

הקדמה

בקיצ האחרון הקימה קבוצת רבני עיר בתי דין פרטיים לגיור. נמסר כי בוצעו בפועל מספר גיורים של קטנים, אשר בהתאם להנחיות מועצת הרבנות הראשית לא ניתן לגיירם.

בעייתיות המהלך

הפעילות הזו נושאת מספר בעיות חמורות:

א. **בעיה אתית:** רבני הערים פועלים מכוח סמכותה של הרבנות הראשית. הדבר עולה במפורש מהוראות סעיף 2(5) לחוק הרבנות הראשית לישראל תש"ם-1980, הקובע את סמכויות מועצת הרבנות הראשית למתן כשירות לכהן כרב עיר, לפי תקנות בחירות רבני עיר שהותקנו על פי חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א-1971. מכאן ברור, כי פעילות של רבנים בניגוד להנחיות הרבנות הראשית הינה פעילות לא אתית, באשר היא מתנכרת לרצון הגוף שמכוחו הם פועלים. כל זמן שהרבנים מבקשים להמשיך להחזיק במשרתם הציבורית, עליהם להתנהל בהתאם לדין ולכללי האתיקה של הגוף שמינה אותם.

ב. **בעיה משפטית:** מבחינה משפטית נראה כי הנושאים במשרות רבני ערים כהגדרתם בחוק, חייבים לפעול בהתאם להוראות מועצת הרבנות הראשית. כך נקבע בהוראות סעיפים 4 ו-5 לתקנות שירותי הדת היהודיים (בחירות רבני עיר) תשס"ז-2007, כי תעודת כשירות לכהן כרב עיר תינתן רק לאחר שהמבקש לקבל תעודת כשירות חותם על תצהיר כי ימלא כל החלטה של מועצת הרבנות הראשית. התעלמות מהוראת חוק זו יכולה לגרור הגשת קובלנה לבית הדין המשמעתי, בהתאם להוראות סעיף 12א להוראות חוק שירותי הדת היהודיים.

ג. **ניגוד עניינים מוסדי:** אחד הרבנים הצהיר כי יעשה שימוש בסמכותו הרשמית כרשם נישואין, על מנת לרשום לנישואין אדם שהתגייר בבית הדין האלטרנטיבי שהקים. זו דוגמה מובהקת לניגוד עניינים האסור על פי חוק, כאשר עובד ציבור ממלא יותר מתפקיד ציבורי אחד בשני גופים שלטוניים, ומקדם את ענייניו של הגוף שבמסגרתו הוא ממלא את תפקידו השני.

ד. **פגיעה בסמכויות הרב הראשי:** החלטת הממשלה (המעוגנת בפקודת העדה הדתית) דורשת כתנאי להכרה חוקית בגיור שעבר אדם, תעודת אישור מאת ראש העדה הדתית אליה הוא נספח. בכך למעשה מצהירה מדינת ישראל שישנו צורך בגורם מוסמך שיקבע מדיניות הלכתית אחידה ביחס למדיניות הגיור, מפני שללא זאת עלול להעמיק חוסר השוויון בחברה בישראל: אם מתגיירים יוגדרו כיהודים רק על פי גוף גיור שולי וללא אישור של הרבנות הראשית, בסופו של דבר הם לא יוכרו כגרים באופן מוחלט ורשמי, ויגרם להם נזק גדול.

לסיכום

הפעלת בתי דין פרטיים לגיור על ידי רבנים הנושאים משרות רשמיות במדינת ישראל הינה אסורה, ונעשית בניגוד להוראות הדין ולכללי אתיקה בסיסיים. יש לאסור על רבנים אלו להמשיך בפעילותם זו.